قرض‌الحسنه‌های محلی

خانم رحیم زاده

افتتاح حساب در قرض‌الحسنه‌های محلی

سؤال: حساب باز کردن در صندوق‌های قرض الحسنه‌ی محلّی که هر ماه به قید قرعه به نام یکی از اعضا درمی‌آید چه حکمی دارد؟

آیات عظام سیستانی، مکارم شیرازی و نوری همدانی می‌فرمایند: اشکال ندارد.

مقام معظم رهبری می‌فرمایند: اگر شرط ضمن قرض در میان نباشد، تخصیص وام به اعضای صندوق یا به عضویت صندوق درآمدن، به امید دریافت وام در آینده، اشکال ندارد.

آیت الله صافی گلپایگانی می‌فرماید: اگر وام مذکور مشروط به شرط نباشد اشکال ندارد.

آیت‌الله فاضل لنکرانی می‌فرماید: نگه داشتن پس‌انداز مشتری و جنس آن اگر به عنوان وثیقه‌ی وام و بابت تضمین باشد مانعی ندارد ولی صندوق حقّ استفاده از آن را ولو به عنوان قرض دادن به دیگران ندارد.

(معاملات و امور بانکی واحد پاسخ به سؤالات جامعة الزهرا، ص۳۵)

سود پـــول

سؤال: آیا شخص می‌تواند نزد دیگران پول بگذارد و هر ماه سود آن را دریافت کند؟

تمام مراجع می‌فرمایند: اگر سپردن اموال نزد دیگران، تحت عنوان یکی از عقدهای صحیح با رعایت شرایط عقدی باشد، اشکال ندارد؛ ولی اگر به عنوان قرض باشد و در آن شرط سود باشد، ربا و حرام است.

(خامنه‌ای، اجوبه الاستفتائات، س۱۷۷۴ و بقیه‌ی مراجع: پرسش و پاسخ دانشجویی، ج۱۶، ص۲۷۶)

کارمـــزد

سؤال: گرفتن درصد بسیار کم (مانند ٪۱) به عنوان کارمزد توسط صندوق‌های قرض‌الحسنه، به منظور تأمین مخارج صندوق، چه حکمی دارد؟

آیات عظام امام خمینی، فاضل لنکرانی، مکارم شیرازی، نوری همدانی و خامنه‌ای می‌فرمایند: گرفتن بهره‌ی وام- زیاد باشد یا کم- حرام است هرچند به اسم کارمزد باشد. امّا اگر آنچه گرفته می‌شود، در حقیقت برای مخارج صندوق و حقوق کارمندان باشد (به مقدار متعارف) با توافق دو طرف اشکال ندارد.

(امام، استفتائات، ج۲، قرض، س۳۹؛ فاضل، جامع المسائل، ج۱، س۱۰۸۸؛ مکارم، استفتائات، ج۱، س۶۶۵؛ توضیح المسائل، م۴۲۷؛ نوری همدانی، استفتائات، ج۱، س۵۷۶؛ خامنه‌ای، اجوبه استفتائات، س۱۷۸۶)

رضایت پرداخت سود

سؤال: کسی که قرض می‌گیرد، چنانچه سود آن را با رضایت کامل بدهد، آیا باز حرام است؟

تمام مراجع می‌فرمایند: اگر در آن سود شرط شده باشد، حرام است و ضایت دو طرف آن را حلال نمی‌کند. امّا اگر بدون شرط، خود قرض گیرنده مقدار زیادتر پس بدهد، اشکال ندارد؛ بلکه مستحب است.

(توضیح المسائل مراجع، م۲۲۸۳؛ وحید خراسانی، توضیح المسائل، م۲۳۳۵؛ نوری همدانی، توضیح المسائل، م۲۲۷۷)

ربای حـــلال

سؤال: در چه مواردی گرفتن ربا جایز است؟

همه‌ی مراجع می‌فرمایند: ۱. ربا گرفتن مسلمان از کافر (که در پناه اسلام نیست).

۲. ربا گرفتن پدر و فرزند از یکدیگر

۳. ربا گرفتن زن و شوهر از یکدیگر.

(احکام بانکی، احکام عمومی، ج۳، ص۱۰۶؛ محمد وحیدی، توضیح المسائل مراجع، م ۲۰۸۰)

